

УДК 378. 147

SCIENTIFIC APPROACHES TO PROBLEMS OF COMPETENCE AND PROFESSIONAL COMPETENCES OF FUTURE TEACHERS OF MUSIC ARTS IN PEDAGOGICAL SCIENCE**НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ**

Starodub S, / Стародуб С.Л.

teacher / викладач

Novokhaotska T./ Новахацька Т.С.

teacher / викладач

Municipal Institution «Uman Taras Shevchenko Professional College of Education and Humanities of Cherkasy Regional Council»

33, Nebesna Sotnia, 20 300

КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради»

вул. Небесної Сотні, 33, 20 300

Анотація. У статті досліджено феномен професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва. Проведено аналіз професійної компетентності майбутніх вчителів, шляхи та методи її формування та розвитку. Запропоновано перелік компетентностей запропонованих дослідником Дж. Равеном, психологами, педагогами. Проведено аналіз понять компетентність та компетентність майбутнього фахівця музичного мистецтва.

Ключові слова: компетентність, майбутній вчитель музичного мистецтва.

Вступ.

В останні роки в науці активно досліджується феномен професійної компетентності, яка визначається зміною вимог ринку праці до фахівця у музичній діяльності і процесом модернізації вищої освіти. Професійна компетентність, шляхи, методи, формування та розвиток досліджується соціологами, психологами, педагогами.

Основний текст.

У науковій літературі компетентність це інтегральна якість особистості, що виявляється у загальній здатності і готовності її до музичної діяльності, заснованої на знаннях і досвіді, які придбані у процесі навчання і соціалізації у вищій школі і орієнтовані на самостійну та успішну участь студентів у музичній діяльності.

Вперше компетентність як поняття було введено у педагогічну термінологію Дж. Равеном. Аналізуючи соціально-психологічні проблеми функціонування британського суспільства, вчений дійшов висновків про необхідність зміни неадекватних переконань, очікувань, цінностей і установок в суспільстві, типах мотивації, та потреб сучасного суспільства.

У трактуванні Дж. Равена компетентність – це специфічна здатність, яка необхідна для ефективного виконання конкретної дії у музичній галузі і включає вузькоспеціальні знання, музичні навички, способи мислення, а також розуміння відповідальності за свої дії.

Крім того, Дж. Равен ввів поняття вищих компетентностей, які, незалежно від того, в якій конкретній сфері вони проявляються, припускають наявність у людини ініціативи, здатності організувати інших людей для досягнення поставлених цілей, готовність оцінювати і аналізувати соціальні наслідки своїх дій тощо [4].

Суттєвою ознакою природи компетентності вчений вважав її властивість проявлятися в органічній єдності, з цінностями майбутнього фахівця, тобто за умови глибокої особистісної зацікавленості у музичній діяльності.

Перелік компетентностей, запропонований дослідником, представляє собою групу ознак, в яких більшість компетентностей відносяться до психологічних особливостей особистості:

- тенденція контролювати свою музичну діяльність;
- впевненість у собі;
- самоконтроль;
- адаптивність;
- самостійність мислення;
- критичне мислення;
- готовність до ризику;
- наполегливість;
- довіра;
- відповідальність;
- терпимість до інших тощо.

Частину компетентностей визначають як установки, наприклад: здібність, готовність до майбутньої професії..

В педагогічній науці дослідження компетентності з'явилися в останній чверті ХХ століття (Н.Кузьміна, А.Маркова, Є.Зеєр, А.Хуторський та ін).

Необхідно відмітити, що поряд з терміном компетентність у науковій літературі використовується термін компетенція. Ці терміни іноді використовуються як синоніми, які визначають:

- розумові дії (процеси, функції);
- особистісні якості студента;
- мотиваційні тенденції;
- ціннісні орієнтації (установки, диспозиції);
- особливості міжособистісної взаємодії;
- практичні вміння;
- навички тощо.

Згідно Глосарію термінів, компетенція визначається як:

- здатність працювати добре і ефективно;
- відповідність вимогам до даної професії;
- здібності виконувати творчі функції [2].

А.Хуторський розділяє поняття «компетентність» і «компетенція» як загальне та індивідуальне. Компетентність – особистісна якість фахівця і мінімально необхідний досвід діяльності у музичній сфері.

Під компетенцією вчений розуміє наперед задану вимогу до освітньої підготовки здобувачів освіти з оволодіння сукупністю взаємозв'язаних якостей

особистості, знаннями, вміннями, навичками, способами діяльності, які необхідні для якісної роботи [1].

Є.Зеєр, інтерпретуючи компетентність як змістове узагальнення теоретичних і емпіричних знань у формі понять, принципів, положень, виділяє:

- компетентності теоретичного рівня узагальнення, які відображають внутрішні зв'язки і відношення предметів та явищ дійсності. Їх конкретизація виражається у поняттях, законах, принципах;
- емпіричні компетентності, які відображають зовнішні властивості предметів та явищ, мають прикладний характер.

Конкретизація цього рівня узагальнення полягає у словах-термінах, символах, знаках, процесуальних знаннях, ілюстраціях, прикладах [1].

До базових компетентностей Є. Зеєр відносить:

- 1) загальнонаукові поняття, основні закони природи, суспільства і діяльності студента;
- 2) особистісне відношення до музичної діяльності.

Компетентність – якості особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва і мінімально необхідний досвід діяльності у професійній сфері.

Под компетенцією вчений розуміє наперед задані вимоги до освітньої підготовки студента, які необхідні для якісної професійної діяльності [3].

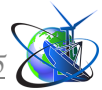
Висновки.

У загальному вигляді вчений визначає *компетентності* як цілісну і систематизовану сукупність узагальнених знань. Є Зеєр виділяє базові компетентності, як комплекс універсальних знань, які відрізняються широким рівнем узагальнення. Інтегральні знання включають загальнонаукові та загальнопрофесійні категорії, поняття, закони, принципи і закономірності функціонування науки, техніки, суспільства. До базових компетентностей Є. Зеєр відносить загальнонаукові поняття, основні закони природи, суспільства та діяльність людини.

У практиці професійної діяльності під *компетентністю* майбутнього вчителя музичного мистецтва розуміємо міру відповідності знань, умінь і досвіду студентів реальному рівню складності виконуваних ними завдань і розв'язання професійних проблем.

Література:

1. Носков В.И., Кальянов А. В., Мирошніченко О. В. и др. Инновационные технологии в гуманитарном вузе / Под ред. проф. В. И. Носкова. – Донецк: ООО „Лебедь”, 2002. – 288 с.
2. Розумний М. Соціальна некомпетентність та шляхи її подолання // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – Вип. 5. – Київ, Миколаїв, 2004. – С. 210 - 214.
3. Кіпень В., Коржов Г. Викладачі вузів: соціологічний портрет. – Донецьк: Астро, 2001. – 199 с.
4. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация / Пер. с англ. – М.: Когито-Центр, 2002. – 396 с.

Literature:

1. V. I. Noskov, A. V. Kalyanov, O. V. Myroshnychenko, etc. Innovative technologies in the humanities university / Ed. Prof. V. I. Noskova. - Donetsk: Lebed LLC, 2002. - 288 p.
2. Rozumny M. Social incompetence and ways to overcome it // Modern Ukrainian politics. Politicians and political scientists about her. - Issue 5. – Kyiv, Mykolaiv, 2004. – P. 210 - 214.
3. Kipen V., Korzhov G. University teachers: a sociological portrait. - Donetsk: Astro, 2001. - 199 p.
4. Raven J. Competence in modern society: identification, development and realization / Trans. with English - M.: Kogito-Center, 2002. - 396 p.

***Abstract.** The article examines the phenomenon of professional competence of the future music teacher. An analysis of the professional competence of future teachers, ways and methods of its formation and development was carried out. A list of competencies proposed by researcher J. Raven, psychologists, and teachers is offered. An analysis of the concepts of competence and competence of the future specialist in musical art was carried out.*

***Key words:** competence, future music teacher.*